

УДК [327.5:355.48](470+571:479.225)«20»
DOI <https://doi.org/10.30970/PPS.2021.34.27>

РОСІЙСЬКА ВІЙСЬКОВА ПРИСУТНІСТЬ У ПІВДЕННІЙ ОСЕТІЇ ЯК ОДИН З ІНСТРУМЕНТІВ ПОШИРЕННЯ ВПЛИВУ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ НА ПОСТРАДЯНСЬКОМУ ПРОСТОРИ

Ольга Теленко

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
факультет міжнародних відносин,
кафедра міжнародних відносин і дипломатичної служби
вул. Січових Стрільців, 19, 79000, м. Львів, Україна*

У статті розглянуто роль російської військової присутності в Південній Осетії, яка є одним із головних інструментів поширення впливу Російської Федерації на пострадянському просторі загалом та на Грузію зокрема. Зазначено, що з початку 90-х рр. XX ст. на території сепаратистського регіону перебували російські миротворці, а в 2008 р. туди були введені регулярні війська Російської Федерації. Наголошується, що російська армія на території незвіданої республіки потрібна Москві для стримування євроатлантичного курсу Тбілісі та зміцнення геополітичної сфери впливу Росії на пострадянському просторі. Підкреслено, що завданням Москви є перешкодити іншим міжнародним гравцям на кшталт США та ЄС зміцнити свої позиції на території колишнього СРСР. Досліджено роль російсько-грузинської війни 2008 р. у зміцненні військових позицій Кремля на території Грузії, та підкреслено, що Російська Федерація переслідувала низку короткострокових та довгострокових цілей під час неї. Війна 2008 р. мала показати державам пострадянського простору рішучість намірів Росії щодо відстоювання її провідної ролі в близькому зарубіжжі. Вона мала перешкодити вступу Грузії до НАТО та ЄС і вплинути на зовнішньополітичні пріоритети цієї держави.

У статті зазначається, що на території Південної Осетії знаходиться 4-та об'єднана військова база Російської Федерації з кількома пунктами базування. Військовики бази беруть активну участь у військових навчаннях, демонструючи в такий спосіб готовність Росії до рішучих дій у боротьбі за гегемоністські позиції на території Південного Кавказу. Проаналізовано політику «повзучої окупації» Росії в Грузії, яка не лише зменшує територію цієї держави, посуваючи її кордон, але й може негативно для Тбілісі вплинути на розподіл сфер впливу в регіоні в енергетичній галузі. Зазначено, що відносини Південної Осетії та Росії у військовій сфері окреслені у двосторонніх угодах. У 2015 р. укладено договір, за яким сторони сформувавши спільний простір оборони і безпеки, а в 2018 р. вступила в дію угода, в якій йшлося про можливість жителів Південної Осетії відбувати військову службу в російській армії.

Ключові слова: Південна Осетія, Росія, Грузія, пострадянський простір, військова присутність, військові бази, російсько-грузинська війна.

Постановка проблеми. Присутність військових сил Російської Федерації на території держав, які виникли на території колишнього Радянського Союзу, є одним з інструментів поширення її впливу. Шляхом зміцнення своїх позицій у близькому зарубіжжі і закріплення на пострадянському просторі Росія прагне перешкодити зробити це іншим геополітичним гравцям. Особливу роль у цьому процесі відіграють незвідані утворення, які виникли на території Грузії, – Південна Осетія та Абхазія. Південна Осетія як маріонеткова держава Росії дедалі більше втягується в орбіту її впливу, що досягається, зокрема, присутністю російських військовиків на території цього політичного утворення. За допомогою військових важелів Росія намагається втягнути у сферу своїх геополітичних інте-

ресів Грузію. Актуальність теми зумовлена необхідністю вивчення російської військової політики в незвіданій Республіці Південна Осетія як одного з інструментів поширення впливу Кремля на Грузію, яка є для РФ значущою з геополітичної точки зору державою на теренах колишнього Радянського Союзу. Таке дослідження є важливим для кращого розуміння мотивів, якими послуговується Росія, вдаючись до використання військового компонента та політики експансіонізму, а його висновки можуть бути використані в процесі коригування зовнішньополітичного вектора Грузії та прогнозування можливої подальшої поведінки Кремля в зоні її безпосередніх геостратегічних інтересів. Позиціонування Росії як лідера на пострадянському просторі загрожує інтересам України в контексті анексії Криму та впливу Російської Федерації на так звані ЛНР та ДНР.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми, пов'язані з прагненням Російської Федерації поширити свій військово-політичний вплив на пострадянський простір загалом і на Південну Осетію зокрема, перебувають у центрі уваги як українських, так і іноземних учених. Серед українських дослідників, які займалися цими питаннями, варто виокремити таких авторів, як О. Кондратенко [6], Г. Перепелиця [7], авторський колектив на чолі з А. Бульвінським [5], авторський колектив на чолі з І. Веремією [8] та М. Паламарчуком [8]. Ці проблеми також досліджували іноземні науковці М. Бадер [13], Г. Бузаладзе [11], А. Геррітс [13], Б. Еллісон [12].

Мета дослідження. Метою статті є проаналізувати роль російської військової присутності на території Південної Осетії в поширенні впливу Росії на пострадянський простір загалом та Грузію як його складник зокрема.

Вклад основного матеріалу дослідження. Південна Осетія розташована на півночі Грузії і межує з Північною Осетією, яка має автономний статус у складі Російської Федерації. Хоча з позиції міжнародного права Південна Осетія є складовою частиною Грузії, вона перебуває під всеохопним контролем Російської Федерації. Найпотужнішим цей контроль є у військовій сфері, що зумовлено присутністю великого військового контингенту Росії на території маріонеткового утворення. Республіка Південна Осетія як незвідана держава з'явилася в 1992 р. внаслідок конфлікту, який мав «суто етнічне підґрунтя» [7, с. 180]. Так, наприкінці 80-х рр. ХХ ст. зі 100 тис. осіб населення Південної Осетії 66,2% були осетинами, а 29% – грузинами [11]. Етнічне напруження між двома етносами почало спостерігатися напередодні розпаду СРСР і було пов'язане з вимогою південних осетинів підвищити статус Південної Осетії з автономної області до автономної республіки. Цю вимогу грузинський уряд відхилив, що викликало масові протести в регіоні. У 1990 р. Південна Осетія проголосила себе окремою республікою у складі Радянського Союзу, організувала місцеві вибори й висловила бажання об'єднатися з Північною Осетією. У відповідь на дії Південної Осетії грузинський уряд ввів у регіон свої війська, які зазнали опору з боку південних осетинів, підтриманих Росією. Ситуація стабілізувалася з підписанням в м. Сочі 24 червня 1992 р. договору, згідно з яким у регіон було введено спільні миротворчі сили у складі грузинських, російських і осетинських підрозділів [4, с. 13–14; 11].

Два полки, які в роки існування Радянського Союзу дислокувались на території Південної Осетії, після його розпаду перейшли під юрисдикцію Росії. Після завершення гострої фази південно-осетинського конфлікту ст. 2 згаданого договору було визначено умови виведення усіх російських сил за винятком миротворчих підрозділів із території Південної Осетії протягом двадцяти днів із метою запобігання російському втручання в конфлікт [14]. Хоча надалі російські війська перебували на території регіону Південної Осетії під виглядом миротворчих сил, однак, як слушно зауважує О. Кондратенко, «Росія завжди намагається позиціонувати себе в ролі миротворця на пострадянському просторі, утім

насправді своїми діями лише розпалює конфлікти й ускладнює їх розв'язання, формуючи таким чином власну модель безпекової політики» [6, с. 371–372]. Подібна думка висловлюється і в монографії за редакцією А. Бульвінського. У ній зазначається, що «миротворча участь» Росії у збройних конфліктах має своїм наслідком не мирне врегулювання ситуації, а «замороження» ситуації на рівні, коли безпосередні збройні сутички між ворогуючими сторонами припиняються, але конфлікт остаточно не вирішується» [5, с. 344]. Яскравим прикладом є Південна Осетія, в якій військова присутність Росії в ролі миротворця давала змогу Кремлю контролювати політичну ситуацію в регіоні, однак не усувала самої проблеми, пов'язаної з неможливістю Грузії забезпечити свою територіальну цілісність.

З 1992 р. між грузинами та південними осетинами періодично спалахувало насилля, а 7 серпня 2008 р. після періоду ескалації напруження між двома громадами, пов'язаного з їхніми взаємними звинуваченнями у провокуванні бойових дій, розпочалась широко-масштабна війна між Грузією і Росією. Москва виправдовувала своє втручання в події на території Грузії агресивною політикою Тбілісі проти уряду Південної Осетії. До Грузії були спрямовані російські танкові бригади, російська авіація завдала бомбових ударів по грузинських містах, об'єктах цивільної та військової інфраструктури. Пізніше військові дії охопили Абхазію та інші грузинські райони. 12 серпня за посередництва ЄС та США було укладено угоду про припинення вогню [3].

Причини російсько-грузинської війни 2008 р. треба розглядати в контексті геостратегічних планів Росії, пов'язаних з її намаганнями вплинути на зовнішньополітичний курс Грузії, оскільки ця війна, за словами Б. Еллісона, була «частиною комплексної стратегії і мала на меті захистити російську сферу і запобігти вестернізації Грузії – наприклад, її вступу до НАТО» [12, с. 344]. Схожої точки зору дотримується авторський колектив аналітичної довідки, опублікованої Національним інститутом стратегічних досліджень, зазначаючи, що головним завданням російської політики щодо Грузії є недопущення інтеграції Тбілісі в європейські та євроатлантичні інституції, а також прагнення повернути її до російської зони впливу. Росія намагалась не лише посилити свій авторитет у регіоні, а й довести недієздатність «відмінного від запланованого Росією шляху розвитку для пострадянських держав» [8, с. 29]. Російсько-грузинська війна 2008 р. мала на меті змусити Грузію рухатися в потрібному для Москви геополітичному напрямі і відмовитись від своїх амбіцій щодо вступу в євроатлантичні структури.

Південна Осетія є одним зі стратегічно важливих регіонів, який Росія використовує як баланс у протистоянні з Заходом. Хоча євроатлантичний курс Грузії залишається незмінним, політична нестабільність у цій державі, спровокована, зокрема, сепаратизмом у Південній Осетії, негативно впливає на реалізацію нею своїх зовнішньополітичних прагнень. Російсько-грузинська війна 2008 р. поставила під сумнів можливість вступу Грузії до НАТО як держави, що має на своїй території заморожені конфлікти, а залученість у них Росії може обернутися широкомасштабною війною, участі в якій вимагатиме принцип колективної безпеки, прописаний в установчому договорі організації. У разі вступу Грузії до ЄС вона стане найдалшою країною на Сході, яку ЄС включив до свого складу, а також першою державою – членом об'єднання на теренах колишнього Радянського Союзу, не враховуючи країни Балтії. Вступ Грузії до НАТО і ЄС послабив би імідж Росії як регіональної потуги на пострадянському просторі [11]. Гіпотетична бездіяльність Російської Федерації щодо виходу Грузії зі сфери впливу Кремля могла спонукати інші держави пострадянського простору до поживлення їхніх відносин з ЄС та НАТО. Така перспектива була не вигідною для Російської Федерації, що й спонукало її до агресивної політики щодо Грузії з метою покарати цю державу за її геополітичний вибір.

Б. Еліссон розглядає як короткострокові, так і довгострокові цілі Російської Федерації, яких вона намагалась досягти за допомогою війни з Грузією 2008 р. У короткостроковій перспективі Росія хотіла змусити Грузію вивести свої війська з Південної Осетії та знищити грузинські військові об'єкти, забезпечити свою тривалу миротворчу роль у постконфліктній Південній Осетії, розширити свій військовий плацдарм у регіоні, забезпечити ширше визнання Південної Осетії та Абхазії шляхом створення відповідної політичної ситуації, прискорити повалення тогочасного прозахідного уряду Саакашвілі. Довгостроковими цілями Росії було продемонструвати Грузії й Заходу негативне ставлення до розширення НАТО і свої можливості щодо перешкоджання такому розширенню, не допустити регіональних проблем, які зачіпатимуть її бажану сферу впливу, спонукати деякі країни ЄС вибрати співпрацю з Росією в енергетичній сфері на противагу подальшому розширенню НАТО, змусити Захід переоцінити енергетичну стратегію південного коридору, включаючи відмову від газопроводу «Набукко», який планувалося прокласти в обхід Росії з Центральної Азії до країн ЄС [12, с. 346–347]. Як бачимо, Південна Осетія відіграє роль одного з плацдармів, який дає Москві змогу реалізувати свої геополітичні інтереси, пов'язані зі зміцненням її стратегічних позицій на теренах колишнього СРСР.

Згідно з досягнутими після завершення російсько-грузинської війни домовленостями Росія мала вивести свої війська з території Грузії до 1 жовтня 2008 р., однак так і не виконала цього зобов'язання. Згодом вона офіційно визнала незалежність Південної Осетії і Абхазії [3]. Російська Федерація охороняє адміністративну лінію розмежувань (АЛР), яка відокремлює Абхазію і Південну Осетію від Грузії і називає себе гарантом безпеки обох республік. Грузія вважає російську військову присутність у Південній Осетії та Абхазії окупацією її території, а влада невизнаних республік вважає АЛР «державним кордоном», який забезпечує їх захист від дій із боку Грузії [4, с. 14–15]. Хоча офіційно Південна Осетія та Абхазія не входять до складу Російської Федерації, російська військова присутність там і забезпечення непорушності кордону між невизнаними утвореннями та їх материнською державою свідчать про те, що Росія в разі потреби захищатиме їх самостійність за допомогою зброї.

Після російсько-грузинської війни 2008 р. Росія створила на території невизнаних республік у Грузії військові бази. Так, на території Південної Осетії розташована 4-та об'єднана військова база ВС РФ із чисельністю контингенту до 4 тис. осіб [5, с. 349]. Вона підпорядкована командуванню Південного військового округу й операційно належить до 58-ї армії, командування якої знаходиться в місті Владикавказ [15]. Основними пунктами базування російських військовиків є Цхінвалі, полігон у Дзарцемі, військове містечко та авіабаза в Джаві, військове містечко за 4 км на північ від Цхінвалі, аеродром спільного базування в селищі Курта. Частина об'єктів зараз знаходяться на етапі будівництва [5, с. 349]. На озброєнні російських військових є ракетні комплекси «Точка-У» і системи залпового вогню «Смерч» [10]. Велика російська військова присутність на території Грузії вписується в загальну концепцію Росії щодо формування на території її близького зарубіжжя зони, лояльної до Кремля. Загальна мета дій Росії на території пострадянського простору полягає у зміцненні своїх гегемоністських позицій, базованих на всеохопних політичних, економічних і безпекових зв'язках, які зв'язують сусідні держави з Росією, без заперечення їхнього формального суверенітету [13, с. 299].

Російська Федерація розгорнула у Південній Осетії активну діяльність, яка стосується військових навчань і тренувань із залученням військового контингенту бази. В 2020 р. з військовослужбовцями 4-ї об'єднаної військової бази проведено понад 4 тис. заходів бойової підготовки, в тому числі понад 700 бойових стрільб, понад 100 двосторонніх так-

тичних навчань із застосуванням безпілотної авіації. Підрозділи з'єднань брали участь у відпрацюванні епізодів тактичних дій у межах стратегічних командно-штабних навчань «Кавказ-2020» [9]. Військові навчання та інша діяльність, пов'язана з демонстрацією військової сили в регіоні, підтверджують рішучість Російської Федерації стати на заваді просуванню Грузії шляхом інтеграції в євроатлантичні структури.

Російський військовий контингент на території Південної Осетії разом із військовим контингентом на території Абхазії та російськими військовиками на кордоні з Грузією свідчать про те, що Москва готова застосувати військову силу проти Тбілісі в будь-який час. Крім того, російські війська застосовують тактику так званої «повзучої окупації» грузинської території, зміщуючи кордон між Південною Осетією і контрольованою Тбілісі територією вглиб Грузії. Російські вояки встановлюють огорожі на обійстях місцевих жителів, обмежуючи їхню можливість обробляти землю. Політика «повзучої окупації» може негативно вплинути на розподіл сфер впливу в енергетичній галузі. Зокрема, йдеться про контроль над газопроводом Баку-Тбілісі-Джейхан, в якому зацікавлені США і який експлуатує компанія British Petroleum. У разі переходу цього газопроводу під контроль Південної Осетії перед Грузією постане чимало нових економічних і політичних проблем [8, с. 29; 11]. Отже, російський військовий контроль Південної Осетії пов'язаний із намірами Кремля послабити безпеку Тбілісі, а також поступово зменшити площу підвладної Грузії території шляхом зміщення кордону між нею та російською маріонетковою державою. Російські військові сили в регіоні впливають і на енергетичну складову частину грузинської політики, оскільки їхня діяльність може вплинути на принципи транспортування газу, а отже, на відносини Тбілісі з потенційними імпортерами цього природного ресурсу. Досвід Грузії, накопичений у протистоянні агресивній політиці Росії на території Південної Осетії, показує іншим державам пострадянського простору справжні цілі цієї держави, небажання втратити контроль у регіоні.

Російська військова присутність на території Південної Осетії задокументована й на договірному рівні: 18 березня 2015 р. укладено Договір між Російською Федерацією і Республікою Південна Осетія про союзництво та інтеграцію. У ст. 2 договору йдеться про те, що його сторони «формуєть єдиний простір оборони і безпеки». У ній також підкреслено: «Російська Федерація забезпечує оборону і безпеку Республіки Південна Осетія, включаючи захист і охорону державного кордону Республіки Південна Осетія», а також передбачено взаємний захист у випадку агресії з боку якоїсь держави, групи держав або незаконних збройних формувань щодо однієї зі сторін [1]. Як доповнення до цього договору 5 лютого 2018 р. Росія ратифікувала угоду, укладену з Південною Осетією про входження окремих збройних формувань до складу російської армії. Згідно з угодою, жителі Південної Осетії можуть проходити військову службу у складі 4-ї російської військової бази за контрактом на добровільній основі [2]. Дедалі тісніша співпраця Росії і Південної Осетії у військовій сфері свідчить про прагнення Кремля закріпитися в статусі гегемона на Південному Кавказі, послаблюючи євроінтеграційні прагнення Грузії та демонструючи рішучість відстоювати претензії на лідерство на пострадянському просторі жорсткими методами.

Висновки. Присутність своєї армії на території Південної Осетії Росія переслідує низку стратегічних завдань. Включивши це невизнане утворення у свою військову та політичну орбіту, вона намагається відкоригувати зовнішньополітичний курс Грузії, яка рішуче прямує до вступу до НАТО та ЄС. Грузія є важливою для Росії державою пострадянського простору з огляду на її розташування на Південному Кавказі, який Москва вважає зоною свого виняткового впливу. Євроатлантичні пріоритети Тбілісі викликають невдоволення з боку Москви і спонукають її до активізації політики у військовій сфері на території

Південної Осетії. Ця політика виражається у введенні на територію цієї незвіданої держави великого військового контингенту, розбудові військової інфраструктури, проведенні військових навчань і залученні громадян Південної Осетії до служби в російській армії. Договори, укладені між Російською Федерацією та Республікою Південна Осетія, свідчать про дедалі більшу інтеграцію обох держав. Російський військовий контингент на території незвіданої республіки становить для Грузії постійну загрозу нападу з боку Росії і сповільнює її зближення з Європою та США. Військова політика Москви стосовно Грузії наочно демонструє іншим пострадянським країнам, що відмова від зовнішньополітичного руху у фарватері Кремля може спонукати Росію до агресивних дій щодо них, сприяти сепаратизму на їхній території, появі не підконтрольних центральному уряду незвіданих утворень. Військова політика Росії на території Південної Осетії є прикладом того, що Москва готова боротися за контроль на пострадянському просторі радикальними методами, нехтуючи суверенітетом держав та їхньою територіальною цілісністю.

Список використаної літератури

1. Договор между Российской Федерацией и Республикой Южная Осетия о сотрудничестве и интеграции, 18 марта 2015 г. URL: <http://kremlin.ru/supplement/4819>.
2. До складу армії РФ увійшли збройні формування самопроголошеної Південної Осетії. *ZN.UA*. 06.02.2018. URL: https://zn.ua/ukr/WORLD/do-skladu-armiyi-uf-uviyshli-zbroyni-formuvannya-samoproghoshenoji-pivdennoyi-osetiyi-268390_.html.
3. ЄСПЛ визнав Росію винною у злочинах проти Грузії під час війни 2008 року. *ZN.UA*. 21.01.2021. URL: <https://zn.ua/ukr/WORLD/jespl-viznav-rosiju-vinnoju-u-zlochynakh-proti-hruziji-pid-chas-vijni-2008-roku.html>.
4. За колючей проволокою. Нарушения прав человека в результате «бордеризации» в Грузии. Amnesty International, 2019. 56 с. URL: <https://www.amnesty.org/download/Documents/EUR5605812019RUSSIAN.PDF>.
5. Інтеграційні виміри трансформації пострадянського простору : монографія / За ред. А.Г. Бульвінського. Київ : ДУ «Інститут всевітньої історії НАН України», 2020. 560 с.
6. Кондратенко О. Геостратегічний вимір зовнішньої політики Російської Федерації. Київ : Київський університет, 2017. 607 с.
7. Перепелиця Г.М. Генезис конфліктів на посткомуністичному просторі Європи. Київ : Стилос – ПЦ «Фоліант», 2003. 256 с.
8. Російська політика в Чорноморському регіоні: загрози й виклики для України: аналіт. доп. / За заг. ред. І. Веремія, М. Паламарчука. Київ : НІСД, 2020. 37 с. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2020-06/150620_choronomorska-dopovid_fin.pdf.
9. Российская военная база в Южной Осетии отмечает 12-ю годовщину со дня образования. *Министерство обороны Российской Федерации*. 01.02.2021. URL: https://function.mil.ru/news_page/country/more.htm?id=12341715@egNews.
10. Россия собирается строить военную базу в Судане. А где у нее уже есть такие базы? *RTVI*. 11.11.2020. URL: <https://rtvi.com/stories/gde-u-rossii-est-voennye-bazy-zarubezhom/>.
11. Buzaladze G. The spectrum of Georgia's policy options towards Abkhazia and South Ossetia. *E-International Relations*. 02.03.2020. URL: <https://www.e-ir.info/2020/03/02/the-spectrum-of-georgias-policy-options-towards-abkhazia-and-south-ossetia/>.
12. Ellison B.J. Russian grand strategy in the South Ossetia war. *Demokratizatsiya*. 2015. URL: https://is.muni.cz/el/1423/podzim2015/MVZ208/um/59326197/Ellison_Russian_Grand_Strategy.pdf.
13. Gerrits A.W.M., Bader M. Russian patronage over Abkhazia and South Ossetia: implications for conflict resolution. *East European Politics*. 2016. Vol. 32. № 3. P. 297–313.

14. Russian Federation: legal aspects of war in Georgia. The Law Library of Congress, Global Legal Research Center, 2008. URL: <https://www.loc.gov/law/help/legal-aspects-of-war/russia-legal-aspects-of-war.pdf>.
15. Russian military bases in Abkhazia, Tskhinvali to take part in Kavkaz-2020 drills. *civil.ge*. 08.09.2020. URL:<https://civil.ge/archives/366217>.

**RUSSIAN MILITARY PRESENCE IN SOUTH OSSETIA
AS ONE OF INSTRUMENTS OF SPREADING INFLUENCE
OF THE RUSSIAN FEDERATION ON THE POST-SOVIET SPACE**

Olha Telenko

*Ivan Franko National University of Lviv,
Faculty of International Relations,
Department of International Relations and Diplomatic Service
Sichovykh Striltsiv str., 19, 79000, Lviv, Ukraine*

The article deals with the role of the Russian military presence in South Ossetia which is one of the main instruments of expanding influence of the Russian Federation on the post-Soviet space in general and on the Georgia in particular. It is outlined that at the beginning of 1990s Russian contingent played a peacekeeping role on the territory of this separatist region, but in 2008 regular troops of the Russian Federation were deployed there. It is stressed that Russian army on the territory of this unrecognized state is necessary for Moscow to restrain the Euro-Atlantic course of Tbilisi and strengthen geopolitical sphere of influence of Russia on the post-Soviet space. It is emphasized that an important task of Moscow is to interfere other international actors such as USA and EU to strengthen their positions on the territory of the former Soviet Union. It is discussed the role of Russian-Georgian war in strengthening Russian military positions on the territory of Georgia and it is stressed that the Russian Federation pursued many short-term and long-term goals during it. The war of 2008 had to demonstrate the states of the post-Soviet space decisiveness of Russia to defend its leading role in its neighbourhood. It had to prevent entry of Georgia to NATO and EU and influence its foreign policy priorities.

In the article it is outlined that on the territory of South Ossetia there is dislocated the 4th united military base of the Russian Federation with a few locations. Soldiers take an active part in military exercises and demonstrate Russian readiness in its struggling for hegemonic positions in the territory of the South Caucasus. It is analyzed the Russian policy of “creeping occupation” of Georgia which not only reduces the territory of this state by moving the border but can also have a negative impact on distribution of spheres of influence in the region in energetic sphere. It is stressed that relations between South Ossetia and Russia in military sphere are outlined in bilateral agreements. In 2015 it was signed an agreement according to which the parties formed common space of defense and security. In 2018 an agreement entered into force which allowed citizens of South Ossetia to perform military service in the Russian army entered into force.

Key words: South Ossetia, Russia, post-Soviet space, military presence, military bases, Russian-Georgian war.